

УДК 766:655.3.066.24]:003.0

ШРИФТОВІ ЗАСОБИ ФОРМУВАННЯ ОБРАЗУ В СУЧАСНОМУ ПЛАКАТІ (НА ПРИКЛАДІ ЕКСПОЗИЦІЇ KYIV POSTERS PROJECT В МЕЖАХ CAFÉ KYIV BERLIN)

БАЛАБУХА Наталія, ЗДОР Оксана, РАДЬКО Катерина
Київський столичний університет імені Бориса Грінченка, Київ, Україна
n.balabukha@kubg.edu.ua, o.zdor@kubg.edu.ua, k.radko@kubg.edu.ua

Робота присвячена дослідженню шрифтової складової у сучасному плакаті. На базі добірки «Kyiv Posters Project» розглянуто особливості шрифтових рішень у мистецтві плаката. Автори акцентують на функціях плаката як інформаційного медіа, що переосмислює реалії та формує візуальну хроніку супротиву України.

Ключові слова: графічний дизайн, плакат, шрифт, типографія, літерація, каліграфія.

ВСТУП

23 лютого 2026 року в Берліні в межах події Café Kyiv Berlin була представлена кураторська добірка з десяти плакатів «Kyiv Posters Project». Це серія плакатів, у яких українські графічні дизайнери репрезентують власне бачення Києва, осмислюючи образ міста засобами сучасного графічного дизайну передовсім через типографічні рішення. Проект, що сприяє популяризації українського дизайну в контексті європейського, було розпочато в 2023 році. Він відбувається щороку, повна серія на сьогодні включає більше 30 плакатів.

ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ

Дослідити роль типографії, літерації та каліграфії для формування образу шрифтового плакату.

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ ТА ЇХ ОБГОВОРЕННЯ

Плакат максимально швидко та ефективно транслює повідомлення глядачу [1]. В цьому сенсі серія плакатів «Kyiv Posters Project» засобами графічного дизайну розкриває образ сучасного Києва і декларує, що Kyiv not Kiev / Kyjiw nicht Kiew, підкреслюючи правильну транслітерацію назви міста. Повідомлення адресоване європейській аудиторії, спонукає до осмислення зміни орфографії назви столиці України та утверджує перехід від колоніальної російської транслітерації. Кожний автор представляє візуальну концепцію, яка транслює знакові для Києва образи, переосмислені і представлені сучасною візуальною мовою. Дизайнерами застосовано індивідуалізовані рішення, особливу колористику, прийоми колажності, але головним чинником і засобом

виразності стають шрифтові композиції, «тип обраного письма стає візуальним тлумаченням тексту» [2, с. 21] (рис. 1).

Рис. 1. Плакати «Kyiv Posters Project», представлені на Café Kyiv Berlin. Кураторка Ольга Протасова. Автори: Андрій Гусев (1), Марія Кінович (2), Дмитро Буланов (3), Олексій Сальніков (4), Вікторія та Віталіна Лопухіни (5), OdesaCityLetters (6), Олександра Корчевська-Цехош (7), Олексій Чекаль (8), Юрко Гуцуляк (9), Саша Биченко (10).

Серія з десяти плакатів демонструє широкий діапазон професійних інструментів українських дизайнерів в формуванні образу плакату через шрифтове рішення, так як «найголовнішою перевагою шрифтового плакату є оперування виключно знаковою системою» [3, с. 140]. Історичне підґрунтя, на якому розвивається і шрифтова культура, проявлене в більшості представлених робіт. В барокових літерах, які проступають в деструктивному просторі плакату, наче в зруйнованому війною середовищі міста, на одному з шарів плакату О. Чекаля. В переосмисленні київських пам'яток архітектури раннього модерну в роботі спільноти OdesaCityLetters — стилізації образу з «Дому невітної вдови» (особняк Аршавського) і напису назви міста, яке має безліч причин для скорботи через війну. Ю. Гуцуляк складає літери назви міста, названого на честь Кия, з багато разів повтореного символічного зображення Кия, представленого історіографом Бартошем Папроцьким в книжці «Королівський сад» (1599). Цей плакат — омаж Папроцькому, який публікує цей же портрет для зображення кількох інших історичних постатей, а дизайнер з назви міста створює сучасний символічний портрет Кия.

Роботи М. Кінович та Д. Буланова підкреслюють зв'язок сучасної урбаністичної ілюстрації та барокових цитат, стилізацій Г. Нарбута. О. Кор-

чевська-Цехош деконструє кириличні форми літер та прагне передати міську структуру Києва за допомогою поєднання архітектурної геометрії з природньої плинністю води та градієнтами зеленого кольору. Шрифтова композиція О. Сальнікова демонструє варіативність тричі повтореного напису, який балансує на межі читабельності в прагненні підкреслити багатшаровість культур та ідентичностей міста. Дизайн, окрім візуалізації ідеї через типографію, стає інструментом критичного мислення. Сестри Лопухіни експериментують з пензлем — інструментом класичної каліграфії. Енергійні штрихи плоского пензля створюють в площині плаката динамічне середовище, в якому ритмічно повторено назву міста. О. Биченко обрав найбільш очевидний та лаконічний символ для звернення до глядача — посмішку, що є ключовим символом для досягнення максимальної комунікативної ефективності плакату.

ВИСНОВКИ

Особливістю художньої мови розглянутих плакатів є типографічні рішення. Життєздатність традиційних символів і метафор в сучасному контексті набуває нового звучання. Роботи демонструють творче осмислення коректної транслітерації назви української столиці для міжнародної аудиторії і важливу роль мистецтва плаката у формуванні культурного та інформаційного простору. Збірка відображає сучасний підхід до створення соціального плаката, де ключовою є взаємодія тексту, зображення та символіки для досягнення максимальної комунікативної ефективності. У результаті плакат стає інструментом, який не просто інформує, а й формує частину сучасного культурного простору.

ЛІТЕРАТУРА

1. Сосницький Ю. Принципи виразності в сучасних українських соціальних плакатах: візуальна мова часу змін. Вісник Харківської державної академії культури. 2024. Вип. 66. С. 42–58.
2. Балабуха Н. М., Здор О. Г., Радько К. В. Шрифтовий календар як засіб візуальної комунікації. Матеріали 30-ї Міжнародної наук.-практ.конф. «Ерделівські читання 2025» (м. Ужгород, 2025 р.). 2025. С. 20–22.
3. Грищенко В. Особливості дизайну в мистецтві плаката. Вісник Харківської державної академії дизайну і мистецтв. 2011. Вип. 6. С. 138-140.

BALABUKHA N., ZDOR O., RADKO K.

TYPOGRAPHIC TOOLS OF IMAGE FORMATION IN MODERN POSTERS (CASE STUDY: KYIV POSTERS PROJECT EXPOSITION AT CAFÉ KYIV BERLIN)

The study focuses on the typographic component in modern poster design. Based on the "Kyiv Posters Project" selection, the research examines the specifics of typographic solutions in poster art. The authors emphasize the functions of the poster as an information medium that reimagines current realities and forms a visual chronicle of Ukraine's resistance.

Keywords: *graphic design, poster, type, typography, lettering, calligraphy.*